

Temat: Ćwiczenia koncentracji uwagi.

Cel główny:

- rozwój koncentracji uwagi uczniów.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wyjaśnia, czym jest koncentracja uwagi,
- wyjaśnia, czym jest multitasking i dystraktory, wymienia kilka przykładów,
- wyjaśnia, czym jest mindfulness oraz na czym polegają ćwiczenia,
- ćwiczy koncentrację uwagi oraz wykorzystuje na miarę swoich możliwości zdobytą wiedzę w codziennych sytuacjach.

Drogi Uczniu!

Dzisiaj bardziej szczegółowo omówimy koncentrację uwagi. Czym ona jest, jak działa, do czego jest nam potrzebna, ale przede wszystkim, po co i jak ją ćwiczyć. Zapraszam do zapoznania się z przygotowanym materiałem.

1. Koncentracja uwagi

Koncentracja to umiejętność skupiania i utrzymywania uwagi na ściśle określonych zadaniach. Jest konieczna podczas wszelkiego rodzaju świadomych działań. Umiejętność ta rozwija się stopniowo w toku życia człowieka: u małych dzieci występuje uwaga mimowolna (czyli przyciągana bez ich woli przez np. poruszający się przedmiot czy głośny dźwięk), natomiast tzw. uwaga kierowana rozwija się później (od ok. 3 roku życia przez wiek przedszkolny i wczesnoszkolny). Dzięki niej jesteśmy w stanie kierować naszą uwagą, dostrzegać i robić to, co jest dla nas ważne w danym momencie.

Nastoletni mózg przypomina plac budowy: znika wiele starych (nieużywanych) połączeń nerwowych, a nowe, jeszcze nie wszystkie, się pojawiły. Możemy przyjąć, że mózg 15-latka jest dojrzały w około 80%.

Kora przedczołowa, która jestem „szefem” naszego mózgu, ciągle się rozwija. Pozostanie nie całkowicie dojrzała do około 20 roku życia. Dlatego zdarzają się sytuacje, w których masz trudności z koncentracją, zapamiętywaniem, podejmowaniu decyzji i konsekwencją w działaniu. Jeśli do tego się nie wysypiasz lub często odczuwasz stres, Twój mózg pracuje dużo gorzej, niż byś chciał.

Do czego jej potrzebujemy?

Funkcją koncentracji jest wykonanie określonego zadania, osiągnięcie celu, rozwiązanie problemu czy zrozumienie ważnego zagadnienia. Co za tym idzie, wysoka umiejętność koncentrowania uwagi wiąże się z lepszą pamięcią, zdolnościami przestrzennymi oraz logicznym myśleniem.

2. Multitasking i dystraktory

Multitasking czyli wielozadaniowość, która polega na robieniu dwóch lub więcej rzeczy naraz (np. odrabiasz lekcje i równocześnie oglądasz telewizję, sprawdzasz od czasu do czasu wpisy na Facebooku, podjadasz chipsy, a w tle gra muzyka). Podzielność uwagi to Twój wróg, bo uwagi się nie podziela, uwagę się skupia.

Co się dzieje, gdy Twój mózg wciąż przełącza się z jednej czynności na drugą?

- pracujesz wolniej, zawieszasz się (jak komputer, który ma zbyt dużo uruchomionych programów),
- spada Twoja koncentracja, zdolność zapamiętywania i odtwarzania informacji,
- robisz więcej błędów,
- rośnie Twój poziom stresu.

Dystraktory to czynniki rozpraszające uwagę i przeszkadzające w skupieniu. Inne ich nazwy to rozpraszacze, zakłócacze.

Są to na przykład:

- Internet – sprawdzanie wiadomości, surfowanie,
- zewnętrzne powiadomienia – smsy, e-maile, powiadomienia z portali społecznościowych,
- niezłatwione sprawy – przypominanie sobie, że coś trzeba zrobić, myślenie o tym, co jutro,
- inni ludzie – zagląający do pokoju rodzice, znajomi wpadający na chwilę, nieplanowane spotkania poza domem,
- hałasy – odgłosy dobiegające z innej części domu, mieszkania, z ulicy,
- głód lub pragnienie,
- złe samopoczucie – zmęczenie, niewyspanie, ból głowy,
- perfekcjonizm – poczucie, że zadanie nigdy nie jest należycie wykonane, potrzeba ciągłego poprawiania, zmieniania; niezabieranie się do pracy, bo materiały są niekompletne.

Dystraktory to tak naprawdę wymówka, żeby przerwać pracę lub w ogóle się do niej nie zabierać. Świadczą często o niskiej motywacji, ale bywają też objawem głębszych problemów (np. lęku przed niepowodzeniem).

Co możesz zrobić?

- usuń wszystkie rozpraszacze, zanim usiądziesz do pracy,
- uprzątnij biurko i naszykuj potrzebne materiały,
- wybierz jedno zadanie i wykonaj je od początku do końca,
- podziel zadanie na mniejsze części i rób przerwy pomiędzy nimi,
- powieś na drzwiach pokoju kartkę z napisem „Proszę nie przeszkadzać. Uczę się.”
- jeśli słyszysz odgłosy dobiegające z ulicy lub od sąsiadów, załóż słuchawki.

3. Umiejętność, którą można ćwiczyć

Koncentracja to umiejętność skupienia uwagi, skierowania jej na określony bodziec i utrzymywanie jej w czasie. Następuje ona pod wpływem świadomego i ukierunkowanego działania człowieka. Oznacza to, że umiejętność koncentracji daje się trenować i usprawniać, czyli można nauczyć się „kierować” swoją uwagę przez odpowiednie ćwiczenia. Warto takie ćwiczenia wpleść w rytm dnia codziennego i powtarzać je w miarę regularnie. Zadania powinny być ciekawe i urozmaicone. Mogą mieć charakter zarówno ćwiczeń fizycznych, jak i umysłowych.

Aktywności wymagające logicznego myślenia i zapamiętywania (puzzle, krzyżówki, sudoku, scrabble, memory, gra w skojarzenia, odnajdywanie różnic na obrazkach) sprzyjają umacnianiu koncentracji uwagi.

Mindfulness to inaczej trening uważności, który również rozwija koncentrację. Polega na wykonywaniu ćwiczeń, które kierują naszą uwagę na tu i teraz. Dzięki skupieniu się na chwili obecnej, wyłączamy myślenie o przeszłości i przyszłości (np. zamartwianie się, wyobrażanie sobie, co może się wydarzyć, obwinianie się za popełnione błędy). Umysł staje się spokojny, a emocje wyciszone.

Trening uważności mogą stosować osoby w każdym wieku. Pomaga opanować lęk, stres czy depresję. Przywraca równowagę emocjonalną i odpręża.

Praktyka mindfulness polepsza pamięć, usprawnia myślenie i wspomaga koncentrację. Możesz przerobić więcej materiału w krótszym czasie i z lepszym efektem.

Ćwiczeń mindfulness jest wiele. Uważność można ćwiczyć na wszystkim: z uwagą oglądać obraz, słuchać odgłosów z ulicy, pić herbatę, sprzątać pokój, jechać rowerem. Chodzi o to, aby wszystkie zmysły skupiły się na jednej czynności.

4. Poćwiczmy naszą koncentrację!

Zapraszam Cię do wykonania poniższych ćwiczeń:

1. Narysuj w powietrzu lewą a następnie prawą ręką najszybciej jak potrafisz:

- gwiazdę
- choinkę
- krzesło
- stół
- słońce

2. Narysuj znak nieskończoności najpierw jedną, później drugą ręką a następnie splecionymi dłońmi.

3. Napisz swoje imię i nazwisko od tyłu do przodu.

4. Zapamiętaj następujące wyrazy korzystając z metody skojarzeń. Masz na to 1 minutę.

1. bałwan
2. gwiazdka
3. lalka
4. piłka
5. ołówek
6. butelka
7. rower

A teraz powtórz wyrazy w kolejności od pierwszego, a następnie zaczynając od ostatniego.

Maja Pussak - psycholog szkolny